

Preek over Micha 5:1-4a – 1^e Kerstdag, 25 december 2014

Liturgie:

- Welkom
- Intrada / samenzang: *Komt allen tezamen* (LvdK Gez. 138:1,2,3,4)

- Votum en groet
- Samenzang: *Psalm 98:1,2* (GK)
- Gebed
- 1^e Lezing: Ruth 1:1-5; 16-22; 4:13-18 (BGT)
- Samenzang: *Psalm 105:1,5* (GK)
- 2^e Lezing: Micha 5:1-4a (BGT)
- Samenzang: *Nu zijt welkome Jesu, lieve Heer* (LvdK 145:1,2,3)
- 3^e Lezing: Lucas 2:1-20 (BGT)
- Samenzang: *In Betlehems stal lag Christus de Heer* (ELB 103:1,2)

- Kindermoment
- Wisselzang: *Weet jij waarom Jezus, hier op aarde kwam* (GK Gez. 85:1,2,3,4; groep a = kinderen en vrouwen; groep b = mannen)

- Preek over Micha 5:1-4a
- Muzikaal intermezzo
- Samenzang: *Stille nacht, heilige nacht* (LvdK Gez. 143:1,2,3)
- Gebed
- Collecte
- Samenzang:
 - a. *Wij trekken in een lange stoet* (GK Gez. 86:1,2,3,4)
 - b. *Ere zij God* (GK Gez. 50)
- Zegen
- Muzikale uitleiding

Gehouden te: Baflo, 25-12-14 (9.30 u.)

Preek

Thema: In Betlehem gebeurt het! De geboorte van de Redder.

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

1. Slogan

'Er gaat niets boven Groningen.'

We kennen allemaal deze slogan. Hij wil het positieve van de provincie waar wij wonen laten zien. Een sterke slogan, die telkens weer terugkomt. En die de mensen kennen. Ook buiten onze provincie.

Wat er onder Groningen zit en gebeurt – in de Groningse bodem – daar hebben we het even niet over.

Een slogan in een pakkende spreuk of reclameboodschap, die in het hoofd van de mensen moet gaan zitten.

Als een dorp of een stad zich op de kaart wil zetten of in de kijker wil spelen, dan zet met langs de invalsweg een groot bord met die slogan erop. Zoiets als: 'In Baflo gebeurt het.' Of in Warffum of in Pieterburen...

Beetje propaganda voor het dorp is goed. Laat zien waar je goed in bent. Op deze manier probeert men mensen te trekken, naar de plaatselijke middenstand of naar activiteiten, die in het dorp worden georganiseerd.

Het zijn vaak de kleinere dorpen en steden die zo'n publiciteitscampagne opzetten. Je wilt immers gezien worden.

Met kerst zingen we graag:

*"Komt allen tezamen,
jubelend van vreugde:
komt nu, o komt nu naar Betlehem."* (Lb. 138:1)

Voelt u dat als een aansporing om het vliegtuig te pakken en naar het huidige Betlehem af te reizen? Nee. We verstaan het hooguit als een uitnodiging om in gedachten naar Betlehem te gaan. En daar de Heer te aanbidden.

Maar waarom zouden we op die uitnodiging om naar Betlehem te komen ingaan? Is daar iets bijzonders te doen dan? Gebeurt daar iets, dat onze aandacht moet hebben?

Inderdaad. In Betlehem gebeurt het! Gebeurde het. Je mag het ook in de verleden tijd zeggen. Als je maar niet denkt dat het voltooid verleden tijd is en dat jij er dus niks meer mee te maken hebt.

Wat gebeurt in Betlehem? U weet het wel. De geboorte van de Redder.

Overeenkomstig Gods belofte en het woord van de profeten. Onder wie Micha uit Moreset in de tijd dat Jotam, Achaz en Hizkia in Juda regeerden.

Zo vinden we het thema van deze preek:

In Betlehem gebeurt het! De geboorte van de Redder.

Deze geboren Redder heeft a. een geringe afkomst en b. een grootse toekomst.

2. Geringe afkomst

*"Uit jou, Betlehem in Efrata,
te klein om tot Juda's geslachten te behoren,
uit jou komt iemand voort die voor mij over Israël zal heersen."*

Zo spreekt de HEER via Micha het kleine plaatsje Betlehem toe. Hij prijst het gehucht. Jij Betlehem... Is het een persoon? Nee. Het gebeurt in de Bijbel wel vaker, dat een plaats aangesproken wordt, als was het een persoon. Jeruzalem en ook het hele volk Israël worden door God meer dan eens aangesproken als een vrouw. Dochter Sion. In de psalmen doen de dichters dat ook. En in het Nederlands kennen we dat verschijnsel ook.

Dus dat is het bijzondere niet. Wat dan wel? Ik zal proberen het duidelijk te maken.

Betlehem is een kleine plaats een kilometer of zeven ten zuiden van Jeruzalem. Het ligt in het heuvelland van Judea. Nu staat er de Geboortekerk. Een van de grootste gebouwen in het Palestijnse stadje.

In het Oude Testament is het vooral bekend als de plaats waar het voorgeslacht van David vandaan komt. Jullie kennen allemaal wel de geschiedenis van Noömi en Ruth. Die speelde zich af in Betlehem en omgeving. We lazen daar een paar stukjes van Elimelech en Noömi kwamen er vandaan. En Noömi keert er ook weer terug uit Moab. Daar in Betlehem laat God Ruth Boaz ontmoeten. Daar trouwen ze en daar wordt Davids opa Obed geboren.

Betlehem: dan zie je de lijn Juda – Peres – Boaz – Obed – Isaï – David. De grote lijn van de heilsgeschiedenis en de belofte van de Messias.

We treffen David voor het eerst aan in Betlehem. 1 Samuël 16: Samuël moet naar Betlehem gaan om één van de zonen van Isaï te gaan zalven in plaats van Saul. God kiest dan de jongste, de geringste, David. Hij is niet eens opgehaald voor de maaltijd met de profeet. Maar hem koos God uit, als de man naar zijn hart.

In Betlehem gebeurt het. Daar ligt vanaf dat moment de oorsprong van Davids koningshuis.

Vanuit Betlehem is David, geleid door Gods Geest, tot macht en heerlijkheid gekomen. Van daaruit bloeit het koningschap open in de richting van de grote noordelijke buur Jeruzalem. Daar komt het paleis van David te staan, de troon van de koning in de stad van David. In Jeruzalem wordt op Davids initiatief ook de tempel van de HEER gebouwd. Het werkelijke centrum van Israël en de toenmalige wereld.

Betlehem bleef ondertussen wat het al eeuwen was: een klein plaatsje op het platteland van Judea. Gering en onbetekenend. Het staat nauwelijks op de kaart bij de mensen. Het is en blijft te klein om tot Juda's geslachten te behoren. Het kan geen mankracht leveren voor het leger. Het telt niet mee. En men heeft ook niet de behoefte en de power om de publiciteit te zoeken.

Geen slogan van de plaatselijke middenstand: 'In Betlehem gebeurt het...'

Maar dit geringe Betlehem wordt door God prijzend aangesproken. Hij ziet het wel liggen op zijn kaart van Israël en Juda. "Betlehem, al ben je maar klein, toch ben je belangrijk. Want Ik heb je uitgekozen," zegt de HEER, "als de geboorteplaats van Israëls heerser, de gezalfde Redder."

Daar heb je het wonderlijke waar ik het net over had. Want hier zien we helemaal de stijl van God. Het is de stijl van het verkiezend welbehagen van de HEER. Zo handelt Hij vaak.

Hij verkiest het onbeduidende volkje Israël tot zijn eigen volk. Hij kiest de jongste zoon van Isaï om koning van Israël te worden. Zo zijn er nog veel meer voorbeelden te noemen. Diezelfde stijl herkennen we ook bij de aanwijzing van de geboorteplaats van de Redder, Jezus.

God wijst het geringe Betlehem aan. Daar gebeurt het. Daar zal de Christus geboren worden. Uit dat kleine, onooglijke plaatsje zal hij uitgaan. Daar liggen zijn roots. Van daaruit gaat Gods heil op als een licht.

Dit wordt allemaal nog helderder als we letten op de donkere achtergrond, waartegen de HEER zijn woorden neerzet. God verkiest Betlehem, maar dat betekent tegelijk dat Hij Jeruzalem voorbijgaat, met haar vorsten en kerkelijke leiders. Tot haar beschaming. Daar in Jeruzalem zal de Messias dus niet geboren worden. Niet in het paleis, niet in de omgeving van de tempel. Wat een contrast.

Dat zegt heel wat. Het is met Jeruzalem niet best gesteld. In Micha's dagen niet. In de dagen van Jezus' geboorte misschien nog wel minder. Jeruzalem en Davids huis zijn onmachtig en onwaardig om de Messias voort te brengen.

Moet u maar eens kijken naar de woorden direct voor onze tekst. Wat daar geprofeteerd wordt.

*"Kerf nu, krijgszuchtige vrouw, je lichaam open;
onze muren worden belegerd,
en hij die Israël leiden moet
wordt met een staf in het gezicht geslagen."* (Micha 4:14)

Het gaat hier over de belegering en de ondergang van Jeruzalem. Jeruzalems glorie verdwijnen en daarmee de roem van Davids koningshuis. Een diepe belediging krijgt de leider van Israël te verduren: een smadelijke klap in zijn gezicht met een staf. En hij is niet bij machte iets terug te doen. De koning is nergens meer. Vertrapt is hij, door het slijk gehaald.

Davids huis is volslagen bankroet. En zijn stad erbij. Wat resteert, is een oude dode boomstronk. Een vervallen hut in een komkommerveld, meer is het niet.

Kijk, tegen die achtergrond krijgt onze tekst krijgt extra. Jeruzalem verdwijnt qua heerlijkheid. Daarom gaat God achter haar terug naar Betlehem. Voor een nieuw begin. God begint van onder af aan.

De bakermat van David wordt ook de bakermat van Israëls Messias, Jezus Christus. Een geringe afkomst is het. God zegt:

*"Uit jou, Betlehem in Efrata,
te klein om tot Juda's geslachten te behoren,
uit jou komt iemand voort die voor mij over Israël zal heersen."*

Uit onze vaderlandse geschiedenis kennen we de kreet: "Van Alkmaar begint de victorie." In de geschiedenis van Gods heil geldt: "Van Betlehem begint de victorie." In Betlehem gebeurt het! De geboorte van de Redder.

Nog een gezegde kunnen we noemen: Zo vader zo zoon. Vader David en Zoon Jezus. Ze stammen beide uit Betlehem. Hun afkomst is even gering. Toch is er ook verschil tussen die twee. De afkomst van Jezus gaat namelijk nog veel verder terug dan die van David. Van de aangekondigde heerser over Israël geldt:

*"Zijn oorsprong ligt in lang vervlogen tijden,
in de dagen van weleer."*

Op zich betekenen deze woorden niet meer dan: zijn afkomst ligt in een zeer ver verleden. Voor een koning is zo'n legitimatie in het verleden noodzakelijk. Je moet goede wortels hebben.

Maar de uitdrukking gaat verder terug achter Jezus' oorsprong in Betlehem. Wat precies bedoeld wordt is vaag in Micha's eigen tijd. Het heeft te maken met de verborgen raad en wil van God over onze verlossing. Maar die wordt gaandeweg onthuld.

De Redder, die geboren wordt in Betlehem, heeft een dubbele herkomst. Zijn afkomst ligt ook in de eeuwigheid van God, die zijn Vader is. Dus al van voor de schepping van hemel en aarde. Voordat er sprake was van verleden, heden en toekomst.

"Van voordat Abraham er was, ben ik er," zegt Jezus in Joh. 8:58. "Van voordat David er was ben ik er," zou hij met even veel recht gezegd kunnen hebben.

Jezus gaat hier ver boven zijn vader David uit. Van eeuwigheid is hij. Maar hij wordt in de tijd geboren, in onze mensentijd. God laat hem zijn oorsprong vinden in het kleine Betlehem.

In Betlehem gebeurt het! De geboorte van de Redder.

Micha profeteert ervan. In Matteüs 2 en Lucas 2 lezen we dat het echt zo gebeurd is. Lucas noemt in zijn verhaal Betlehem wel drie keer. Hij legt duidelijk de verbinding met David en zijn herkomst.

Betlehem is de stad van David. Daar is de Redder geboren. Uit de hemel zelf wordt dat door de engel aan de herders verteld. Dat betekent voor hen een legitimatie in de Bijbel en een herkenningspunt.

Het wonder van Gods genade gebeurt in Betlehem, in de oude Davidsstad. Daar is de heerser geboren. De koning van de Joden zoals de wijzen uit het oosten zeggen. Deze mannen worden naar Betlehem verwezen door de priesters en de schriftgeleerden van Jeruzalem. Ze weten het precies te vinden en te vertellen.

'In Betlehem in Judea, '..... 'want zo staat het geschreven bij de profeet: "En jij, Betlehem in het land van Juda, bent zeker niet de minste onder de leiders van Juda, want uit jou komt een leider voort die mijn volk Israël zal hoeden."' (Mat. 2:5,6)

Het kleine Betlehem, niet in tel onder Jakobs steden. Daar wordt de beloofde heerser geboren. Wat een eer! Het wordt zodoende verreweg de belangrijkste. Het wordt uitvalsbasis voor het reddingswerk van Jezus Christus.

Het wordt een nieuwe weg voor de Heer: van Betlehem naar Jeruzalem. Dat is eerst een gang in nederigheid, een weg van lijden. Van de voederbak in Betlehem naar het kruis buiten Jeruzalem. Later komt het nieuwe Jeruzalem in beeld. Als het einddoel van de geboren Heerser.

3. Grootse toekomst

Van Micha 5 kennen we alleen het eerste vers. Hoe het verder gaat weten we nauwelijks. Toch zegt de HEER hier ook het een en ander over het optreden van deze beloofde Heerser uit Betlehem. Dus ook over de toekomst die Hij met deze geboren Redder ingaat.

In vers 3 en 4^a lezen we over het karakter van de heerschappij van de Messias:

*"Hij zal aantreden en hen als een herder weiden,
bekleed met de macht van de HEER, zijn God,
met de majesteit van diens verheven naam.
Zij zullen veilig wonen,
want hij zal heersen tot aan de einden der aarde,
en hij brengt vrede."*

De heerser over Israël is vooral herder. Een bekend beeld in de Bijbel. Ook weer verbonden aan de persoon van David. Zijn regering en leiding zijn zachtmoedig en liefdevol. Maar tegelijk beslist en krachtig. Met liefde weidt de herder zijn schapen. Maar dat maakt hem ook heel waakzaam.

Hij zal aantreden. Echt de houding en het optreden van een herder, die voortdurend zijn blikken over de kudde laat gaan en over de omgeving, waar gevaren dreigen. De herder mag er niet bij gaan zitten en indutten. Hij moet op zijn qui-vive blijven. Hij moet snel kunnen optreden als het nodig is.

Deze Redder – Herder van Israël doet zijn werk in de kracht van de HEER. God verleent Hem die kracht. Hij oefent zijn heerschappij uit voor het aangezicht van God. Dat staat al in vers 1:

*"Uit jou, Betlehem in Efrata,
te klein om tot Juda's geslachten te behoren,
uit jou komt iemand voort die voor mij over Israël zal heersen."*

God brengt de Redder voort. Hij heeft het besluit genomen en deze heerser zal de raad van God tot verlossing van zijn volk volbrengen. Hij zal Gods werk doen en Gods heerschappij uitoefenen voor diens ogen.

Wie is deze Redder en Heerser dan? Jezus Christus. God zegt dat zelf en laat dat zien. Met zijn geboorte breekt de heilstijd aan voor Gods volk.

Daarover spreekt de HEER in vers 2 van onze tekst. De tijd van de verdrukking van Gods volk is aan termijnen gebonden. God zal zijn volk prijsgeven, maar slechts voor een beperkte periode. Die periode wordt aan de achterkant begrensd door de geboorte van de Messias.

*"Totdat de vrouw die zwanger is haar kind heeft gebaard,
worden zijn broeders aan hun lot overgelaten."*

Micha denkt hier waarschijnlijk aan de profetie van zijn tijdgenoot Jesaja aan het adres van Achaz. *"Daarom zal de Heer zelf u een teken geven: de jonge vrouw is zwanger, zij zal spoedig een zoon baren en hem Immanuël noemen."* (Jes. 7:14)

En we weten allemaal, dat het daar over de komende Messias gaat. Dit is immers ook een van die profetenwoorden die in vervulling gaat als Jezus geboren wordt. Zo zegt Matteüs het nadrukkelijk.

De tijd van de geboorte van de beloofde Zoon wordt verbonden aan het herstel en de hereniging van heel Israël. In de toekomst van God.

De HEER zegt:

*"Totdat de vrouw die zwanger is haar kind heeft gebaard,
worden zijn broeders aan hun lot overgelaten.
Daarna zullen wie er nog over zijn
terugkeren naar de andere Israëlieten."* (vs. 2)

We hebben hier zeker een profetie van de terugkeer uit de ballingschap tegen de achtergrond van de komende heilstijd van de Messias. In die dagen en door deze Redder maakt zijn volk weer een, ongedeeld.

Wat een perspectief, wat een toekomst krijgt Micha hier te zien en te vertellen aan de mensen. De toekomst van de vredestijd en het vrederijk van koning Christus.

"Ze zullen veilig wonen, want hij zal heersen tot aan de einden der aarde en hij brengt vrede."

Groots is de toekomst van de geboren Redder en van zijn volk. Een rijk van vrede zal het zijn, dat zich uitstrekt tot aan de einden van de aarde.

Voor het rijk van de Messias is de vrede kenmerkend. Wordt Hij ook niet genoemd: Vredevorst? (Jes. 9:5) Hij geeft vrede en Hij is vrede. Vrede in de weg van de verzoening met God.

Hoor het de engelen zingen in de nacht van Jezus' geboorte in de velden van Betlehem Efrata:

*"Eer aan God in de hoogste hemel
en vrede op aarde voor alle mensen die hij liefheeft."* (Luc. 2:14)

Zo roept Gods hemelse strijdmacht de vrede uit over de wereld. En de eer van God de Allerhoogste.

*"Groot is zijn heerschappij,
aan de vrede zal geen einde komen.
Davids troon en rijk zijn erop gebouwd,
ze staan vast, in recht en gerechtigheid,
van nu tot in eeuwigheid.
Daarvoor zal hij zich beijveren,
de HEER van de hemelse machten."* (Jes. 9:6)

Deze woorden van Jesaja stemmen overeen met wat Micha profeteert. Het is één boodschap van God.

De heerschappij van Jezus Christus wordt gekenmerkt door vrede. Dat is voor Hem, zijn volk en voor heel de wereld de toekomst. Het allereerste, minieme begin daarvan ligt in Betlehem.

In Betlehems stal lag Christus de Heer.
In Betlehem gebeurt het! De geboorte van de Redder.
Hij is geboren in Betlehem en wij aanbidden Hem.
Vrede op aarde. En het heden zingt zijn eer. De toekomst is zijn rijk. Want Jezus, het
kind van Betlehem, is Heer en Hij is onze vrede.

Amen.